

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 970/2021
01.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Република ..., кога заступа Владан Симеуновић, адвокат из ..., против туженог „Политика новине и магацини“ доо из Београда, чији је пуномоћник Споменка Билић, адвокат из ..., ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3836/18 од 15.05.2020. године, у седници већа одржаној дана 01.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против првог и другог става изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3836/18 од 15.05.2020. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Првим ставом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 3679/13 од 29.11.2017. године одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је тужиоцу незаконито престао радни однос код туженог на основу решења туженог број ... од 21.06.2007. године и да се исто решење као незаконито поништи. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде у износима и са законском затезном каматом на исте од месечене доспелости, па до исплате, као и да у корист тужиоца уплати доприносе за обавезно социјално осигурање на наведене износе одређене садржином изреке првостепене пресуде. Трећим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу исплати накнаду штете у висини од 1.947.344,94 динара, што представља износ од 18 зарада запосленог, са законском затезном каматом од доношења пресуде, па до исплате. Четвртим ставом изреке обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 585.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења, па до исплате.

Првим ставом изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3836/18 од 15.05.2020. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 3679/13 од 19.11.2017. године. Другим ставом

изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка. Трећим ставом изреке одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против првог и другог става изреке правоснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужена је доставила одговор на ревизију тужиоца.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20, УС-49/13 и УС-74/13), Врховни касациони суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем туженог број ... од 21.06.2007. године, с позивом на одредбу члана 179. став 1. тачка 3. и члана 192. Закона о раду, те члана 58. Колективног уговора туженог, тужиоцу је отказан уговор о раду број ... од 01.03.2002. године. Отказни разлог било је непоштовање радне дисциплине односно такво тужиочево понашање које онемогућава да он као запослени настави рад код послодавца. Отказ уговора о раду образложен је позивањем на члан 7. Правилника о дописницима туженог у иностранству, којим је предвиђено да се дописницима исплаћује накнада на име трошкова станарине, да се станарина плаћа за стан у месту рада дописника, да је тачком 15. уговора о раду закљученог између парничних странака дана 01.03.2002. године предвиђено да тужени, као послодавац тужиоцу, као запосленом, може отказати уговор о раду уколико се запослени не придржава одлука и општих аката послодавца, не поштује радну дисциплину, одбије да поступи по упутству послодавца или непосредног руководиоца или незаконито располаже средствима послодавца. Тужилац је као дописник листа „Политика“ из ... био настањен у стану број ... у власништву „Политике“, лоцираном у ...,/..., те је од 01.07.2006. године, када је анексом уговора о раду премештен на место дописника из ..., Република ..., престао да постоји да правни основ да даље коришћење описане непокретности у ..., због чега је тужилац био дужан да исти испразни и преда овлашћеном лицу „Политике“, што је и после више опомена од стране туженог он одбио да учини. Имајући у виду изложено, тужени му је дана 16.05.2007. године упутио писано упозорење у коме је наведен основ давања отказа уговора о раду због непоштовања радне дисциплине прописане актом послодавца, односно што је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца, те је још једном опоменут да поступајући противно тачки 15. уговора о раду ни после више од 11 месеци од распоређивања у дописништво у ... није испразнио стан у Наведеним упозорењем од 15.05.2007. године тужилац је поново позван да поступи по датом налогу и да најкасније до 31.05.2007. године стан преда овлашћеном лицу „Политике“ ад, те је поновљено упозорење да ће му у случају непоступања бити отказан уговор о раду.

Даље је утврђено да је дана 21.05.2001. године тужилац, као закупац, са „Политиком“ ад, као закуподавцем, закључио уговор о закупу стана број ... у ...,/..., којим је утврђено да стан не може бити предмет откупа, да се коришћење везује за вршење функције дописника у ..., да је тужилац обавезан да се из стана исели у року од

30 дана од престанка функције дописника из ... и да стан доведе у стање у коме га је примио.

Уговором о оснивању предузећа, овереном код Другог општинског суда у Београду под бројем II/2 Ов.211/02 дана 29.01.2002. године, утврђено је да је исти закључен између „Политике“ ад са седиштем у Београду и WAZ са седиштем у Есену, Немачка, да је чланом 2. уговора предвиђено да новоосновано друштво има скраћени назив Politika Newspapers and Magazines и да је чланом 5. тачка 6. споразумно уговорено да сви запослени радници „Политика“ ад прелазе у новоосновано друштво.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је оценио да непоштовање радне дисциплине, као отказни разлог, садржи општу клаузулу по којој сваки акт недисциплине може довести до отказа уговора о раду ако је нарушавање исте тако да запослени, с обзиром на околности случаја, не може да настави рад код послодавца. За постојање овог разлога није нужно да се унапред предвиде радње непоштовања радне дисциплине већ је довољно да се запослени понаша супротно правилима или захтевима из било ког акта послодавца (правилник, одлука, упуство, обавештење, налог и слично), те да су у овом случају наведени услови одговорности били испуњени, јер је несумњиво утврђено да је по распоређивању у дописништво у ... тужилац, као закупац стана у ..., месецима након тога одбијао да по захтеву туженог као закуподавца и послодава непокретност испразни и преда овлашћеном лицу „Политике“ ад. Имајући у виду да је дана 15.05.2007. године тужилац поново упозорен на постојање разлога за отказ уговора о раду због непоступања по обавези да испразни описану стамбену јединицу, да је тим путем поново позван да поступи по налогу и то најкасније до 31.05.2007. године, након чега ће му у случају непоступања бити отказан уговор о раду, били су испуњени сви услови за отказ уговора о раду. Приликом доношења своје одлуке првостепени суд је имао у виду да за постојање законског основа за отказ уговора о раду није нужно постојање кривице, односно намере да се прекрши прописана, односно уобичајена радна дисциплина, већ је довољна свест о томе да дисциплиновано понашање, као стандард уобичајеног понашања, подразумева поступање по налозима послодавца у складу са установљеном организацијом рада, те да је чланом 179. тачка 3. Закона о раду предвиђена општа клаузула по којој сваки акт недисциплине може довести до отказа уговора о раду уколико је исто такве природе да запослени, с обзиром на околности случаја, не може наставити рад код послодавца.

Приликом одлучивања првостепени суд је оценио неоснованим навод тужиоца да тужени није био овлашћен да од њега захтева иселење из предметног стана, а захтев за накнаду штете истакнут сходно члану 191 Закона о раду и за уплату припадајућих доприноса по основу обавезног социјалног осигурања, као акцесоран, одбијен је као неоснован другим и трећим ставом изреке пресуде првостепене одлуке.

Другостепени суд је оценио да је побијана пресуда донета уз правилну примену члана 179. и члана 15. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 15/05 са изменама и допунама) и члана 58. тачка 3. Колективног уговора туженог од 01.10.2006. године, којима је између осталог прописано да послодавац запосленом може да откаже уговор о раду ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодаваца. Тачком 2. анекса број ... од 12.07.2006. године, као додатка уговора о раду број ... од 01.03.2002. године, измењена је тачка 15. тог уговора тако да је наведени отказни разлог саставни део уговора о раду закљученог између тужиоца, као запосленог и

туженог као послодавца. Применом цитираних материјалноправних прописа другостепени суд је закључио да је - супротно својој обавези да се по престанку правног основа за даље коришћење стана распоређивањем за дописника туженог у ..., ..., исели из стана у ...,/... и исти празан од лица и ствари преда овлашћеном лицу туженог, тужилац учинио повреду радне дисциплине, јер околности на које се као оправдавајуће позивао нису у вези са радноправним односом заснованим између парничних странака. С обзиром на одлуку о законитости решења о отказу уговора о раду донетом у складу са чланом 180. став 1. и 2. Закона о раду, а сходно акцесорној природи захтева за накнаду штете на име изгубљене зараде и доприноса за спорни период, те накнаде штете у висини од 18 зарада, и тужбени захтев облигационоправне природе је као неоснован одбијен другим и трећим ставом изреке првостепене одлуке.

Нижестепени судови су правилном применом материјалног права тужбени захтев за поништај решења туженог о отказу уговора о раду тужиоцу одбили као неоснован, заједно са акцесорним захтевом за накнаду штете и уплату доприноса за обавезно социјално осигурање.

Противно ревизијским наводима, тужени је сходно члану 180. Закона о раду поштовао прописану процедуру, јер је упозорењем од 15.05.2007. године, претходно више пута истакнути захтев за иселење из стана у ...,/..., тужиоцу поновио и оставио му рок за предају непокретности до 31.05.2007. године, уз навођење да постојеће понашање тужиоца, које је противно актима туженог, представља повреду радне дисциплине, јер се у истом стичу елементи отказног разлога из члана 179. тачка 1-6. Закона о раду.

Неосновано је и указивање тужиоца да коришћење стана у ... није било у вези са његовим радноправним статусом код туженог, јер из члана 2. уговора о закупу број ... од 21.05.2001. године следи да ће тужилац као закуподавац стан број ... у ...,/... користити за службене потребе, односно за време док обавља функцију дописника листова „Политика“ ад, док је чланом 3. уговора прописано да описана непокретност не може бити предмет откупа и да се везује за вршење функције дописника закуподавца у

Тужичево указивање да тужени није власник стана, односно да је то „Политика“ ад као треће лице, без утицаја је на одлуку у овој парници, јер спорни правни однос није питање власништва на стану већ законитост решења којим је тужени, као послодавац тужиоцу, као запосленом, уговор о раду отказао због непоштовања радне дисциплине, као последице непоступања по налогу послодавца да по распоређивању у дописништву у ..., ..., испразни и туженом преда стан у ..., који је користио по основу уговора о закупу закљученог са туженим.

Неосновано је и ревизијско указивање да се описано поступање тужиоца не може сматрати оправданим разлогом за отказ уговора о раду, јер као такво није предвиђено ни законским прописима ни актима туженог. Нижестепени судови су дали разлоге за своју одлуку из којих следи да таксативно набрајање понашања које у смислу цитираног члана 179. тачка 1 – 6. Закона о раду може бити разлог за отказ уговора о раду због непоштовања радне дисциплине, није неопходно и да исто представља стандард понашања везан за околности конкретног случаја, које су у овом парничном поступку правилно утврђене и у складу са цитираним материјално правним одредбама оцењене основаним.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

Ревизијско побијање другостепене пресуде у погледу одлуке о трошковима и законске затезне камате на исте, неосновано је имајући у виду да тужиочевим редовним правним леком решење о трошковима није побијано.

Како ревизија тужиоца није усвојена, а издатак туженог настао сачињавањем одговора на ревизију у смислу члана 154. став 1. ЗПП не представља нужни трошак, то су сходно члану 165. став 1. ЗПП одбијени су као неосновани захтеви парничних странака за накнаду трошкова ревизијског поступка, и одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Марина Милановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић